

CODUL DE ETICĂ AL UNIVERSITĂȚII DIN BUCUREȘTI

Secțiunea:

Respectarea proprietății intelectuale, a drepturilor de autor, a standardelor de integritate academică

Codul deontologic al activităților academice, *standardele de bună practică universitară* și *normele morale* în vigoare protejează proprietatea intelectuală și drepturile de autor; încălcarea acestora este blamată, indiferent dacă ea este voluntară sau involuntară. Apreciind că aceste drepturi sunt esențiale pentru prestigiul și performanțele instituției, pentru reputația membrilor ei și pentru desfășurarea unei vieți academice normale, Universitatea din București aderă necondiționat la principiile *respectării depline a proprietății intelectuale* și *asigurării integrității academice*; ea face din promovarea lor un element central al activității proprii și al politicii sale de dezvoltare instituțională.

Drept urmare, respectarea proprietății intelectuale și a drepturilor de autor este o *obligația profesională fermă* a tuturor membrilor comunității noastre academice. Încălcarea dovedită a acestei obligații este o culpă gravă și ea va fi sancționată sever, cu pedepse ce pot merge pînă la exmatriculare, demitere, întrerupere a colaborării etc.

La baza preocupărilor pentru respectarea proprietății intelectuale stau o serie de principii etice unanim recunoscute: responsabilitatea individuală, autonomia evaluării morale față de cea juridică, diferențierea responsabilității și proporționalitatea sancțiunilor, integritatea academică.

Responsabilitatea individuală

Fiecare membru al comunității universitare - student, cercetător sau cadru didactic - are o *răspundere morală personală* pentru respectarea drepturilor de proprietate intelectuală și

a principiilor de bună practică relevante în acest sens; aceeași răspundere revine și tuturor celor ce aspiră la intrarea în Universitate: candidații la ocuparea unor funcții, participanți la concursuri de admitere sau de ocupare a unor posturi.

De aici decurge obligația fiecărui membru al comunității sau aspirant de a se preocupa de această problemă, de a se informa cu privire la criteriile de corectitudine (de bună practică) relevante și de a se asigura că nu produce personal încălcări ale acestor norme. *Ignoranța* (cu privire la normele și cerințele bunei practici în această sferă) nu constituie o scuză pentru încălcarea lor și pentru lezarea drepturilor de proprietate. De la primul contact cu Universitatea și pînă la încheierea activității, fiecare participant la viața academică are obligația morală și profesională de a se familiariza cu standardele de bună practică și de a le respecta.

Un corolar al responsabilității individuale este și obligația fiecărui membru al comunității academice de a manifesta intransigență față de conduite sau practici ce lezează drepturile de autor – deoarece *încălcarea proprietății intelectuale nu este o simplă problemă personală (a celui vinovat sau a celui lezat), ci o chestiune de moralitate publică și de performanță instituțională*. Chiar dacă părțile lezate nu se sesizează, sunt afectate moralitatea vieții academice și prestigiul instituției, așadar faptele condamnabile (în acest sens) nu pot fi trecute cu vederea. Colectivele, forurile academice și organele de conducere ale Universității trebuie să se autosesizeze cu privire la aceste fapte, iar membrii comunității academice au datoria morală de a nu le ascunde, trece sub tăcere sau ignora. Toleranța față de asemenea fapte sau conduite nu poate fi justificată și va fi considerată culpabilă.

Responsabilitatea morală și cea juridică

Drepturile la proprietatea intelectuală sunt protejate de lege, dar dincolo de drepturile recunoscute juridic există *drepturi morale inalienabile*: drepturile fiecărui autor ca rezultatele și contribuțiile sale să fie respectate, ca ideile avansate și datele obținute de el să nu fie preluate sau valorificate fără recunoașterea necesară, ca însușirea frauduloasă a contribuțiilor intelectuale să fie sancționată corespunzător. Aceste drepturi constituie elemente indispensabile ale activității și ale performanței academice, și, ca atare, în această sferă trebuie să fie considerate prioritare.

La fel ca toți cetățenii, membrii comunității academice sunt răspunzători în fața justiției pentru orice act contrar prevederilor legale privind respectarea proprietății intelectuale, dar, chiar înainte de a avea această responsabilitate juridică, ei au o *responsabilitate morală* pentru respectarea acesteia. Această responsabilitate morală face parte dintre *responsabilitățile profesionale* esențiale ale tuturor participanților la viața universitară. *Responsabilitatea morală de a respecta drepturile de autor este independentă de cea juridică – deoarece ea rezultă din codul deontologic și normele morale în vigoare în lumea academică, ca și din obligațiile profesionale ale membrilor comunității academice.* Așadar, chiar dacă un act din viața academică nu întrunește caracteristicile necesare pentru a intra sub incidența legii și, eventual, de a fi pedepsit de justiție, el intră sub incidența evaluării morale și a deontologiei universitare, și poate fi sancționat public moral, inclusiv instituțional, dacă se dovedește că încalcă normele academice în vigoare. *Inexistența unei culpe juridice sau a unui verdict punitiv legal nu poate elimina răspunderea profesională și deontologică a membrilor Universității, a tuturor celor ce desfășoară activități în cadrul acesteia; dreptul instituției de a evalua și sancționa activitatea academică din punct de vedere deontologic este o componentă a autonomiei universitare, și el decurge din faptul că respectarea normelor deontologice specifice vieții academice este o obligație profesională pentru orice student și orice angajat.* Ca atare, încălcarea eticii academice prin nerespectarea proprietății intelectuale și prin lezarea drepturilor morale ale autorilor este o încălcare gravă a obligațiilor profesionale.

Dacă, sub aspect juridic, faptele reprobabile de acest tip se prescriu, din punct de vedere moral și profesional ele nu pot fi prescrise.

Organele de conducere, colectivele, cadrele și studenții au obligația morală și profesională de a depista eventualele acte reprobabile (de lezare a drepturilor de autor) și de a lua atitudine împotriva lor (independent de existența sau nu a unei sesizări juridice) în vederea protejării unei calități definitorii pentru activitatea universitară: *integritatea academică.*

Diferențierea responsabilității

Faptele semnificative din punctul de vedere al încălcării drepturilor de proprietate intelectuală sunt foarte variate, iar evaluarea și sancționarea lor vor fi adaptate la, și proporționale cu, gravitatea pe care o au din punct de vedere moral și instituțional. Erorile

accidentale și ne semnificative trebuie detectate și tratate adecvat, dar ele nu pot fi puse pe același plan cu practicile sistematice de însușire frauduloasă a rezultatelor altor autori. Ca în orice situație creată de conduite reprobabile, existența sau nu a intenției culpabile și a caracterului deliberat este esențială. În toate evaluările și deciziile privind lezarea proprietății intelectuale sau încălcarea normelor de bună practică academică, se va ține seama de această diferență.

De asemenea, se va ține seama de *scopul și rezultatele* faptelor comise, a căror gravitate crește odată cu importanța consecințelor lor - de exemplu, obținerea unor poziții academice, a unor distincții sau premii, sau a unor beneficii (titluri, calități academice etc.) prin încălcarea drepturilor de autor are un plus de gravitate față de alte abateri din categoria discutată. În genere, în cazul abaterilor comise din lipsă de experiență sau din simplă neglijență se va urmări prioritar corectarea conduitei și educarea în spiritul respectului proprietății intelectuale, nu măsurile punitive extreme. Universitatea din București își propune în primul rând să joace un rol constructiv, de educare a comunității în spiritul respectului pentru proprietatea intelectuală și al integrității academice depline; mai ales în cazul studenților și al tuturor abaterilor involuntare, prioritare sunt obiectivele formative, nu cele punitive.

Totuși, în toate cazurile (inclusiv în cel al studenților), se vor sancționa faptele reprobabile de la prima abatere (conform regulamentelor în vigoare), conform principiului toleranței zero. În situații mai grave (de exemplu, de recidivă) se va merge pînă la sancțiuni maxime.

Diversitatea faptelor relevante decurge și din existența unor practici academice sensibil diferite (în specialități sau culturi diferite), din prezența unor cutume intelectuale variate, din complexitatea unor texte sau materiale (în care se pot îmbina elemente personale cu altele, preluate necorespunzător din surse străine) și din existența unor cazuri ambigue sau dificile, în care opiniile experților asupra prezenței sau absenței încălcării proprietății intelectuale pot fi în conflict.

Diversitatea este amplificată de particularitățile de conținut și stilistice ale diferitelor demersuri intelectuale. În variate stiluri literare, în exprimări ironice, pamflete, parodii, satire etc. cutuma este ca apelul (neatribuit) la contribuții ale altor autori să nu fie considerat o culpă, ci o simplă particularitate stilistică. În științele exacte, de multe ori formule, algoritmi etc. sunt menționate sau folosite uzual fără trimiteri la autor.

Felul cum se face sau se omite atribuirea rezultatelor în diverse domenii (științe umaniste, științe ale naturii, științe formale, inginerie etc.) este destul de variat. Problema atribuirii nu se rezolvă identic în cazul formulelor sau algoritmilor, al enunțurilor propoziționale obișnuite, al demonstrațiilor matematice, al secvențelor de program de calculator etc. *Nu poate exista un algoritm unic* de detectare, apreciere și sancționare a faptelor de încălcare a proprietății intelectuale; drept rezultat, numai specialiștii din fiecare domeniu pot evalua exact *caracterul și gravitatea* acestor fapte. În particular, diferența dintre o parafrază servilă, echivalentă cu simpla citare neatribuită (blamabilă) și o parafrază cu pronunțat caracter personal (creativă, originală, deci neimputabilă) este uneori dificil de făcut, necesitând competențe speciale. Nu oricine are deci autoritatea de a se pronunța întemeiat asupra încălcării proprietății intelectuale - dar oricine are dreptul și responsabilitatea de a semnală încălcările nedetectate, iar membrii comunității academice au obligația morală de a se implica în respectarea drepturilor de autor și de a cultiva integritatea academică, atât în propria muncă, cât și în activitatea întregii instituții.

Definirea încălcării proprietății intelectuale și a drepturilor de autor

În general, **normele deontologice academice** cer ca orice reproducere, completă sau incompletă, a unor contribuții intelectuale să fie **atribuită** adecvat - prin specificarea autorului ei, a operei etc. Neatribuirea corespunzătoare creează confuzii și poate genera lezarea drepturilor morale ale autorilor; ea constituie o încălcare a deontologiei academice și o deficiență (în cel mai bun caz) sau o culpă (în cazurile grave) în ceea ce privește integritatea academică. Totodată, ea constituie o încălcare serioasă a obligațiilor profesionale.

Cel mai frecvent, încălcarea proprietății intelectuale și a drepturilor morale ale autorilor se concretizează prin:

- copierea sau parafrizarea necreatoare a unui text preexistent fără specificarea autorului
- citarea neatribuită a unor idei, argumente, date, rezultate etc. *într-o manieră care lasă impresia că acestea ar aparține celui care citează*

- prezentarea publică de către cineva a unor idei, rezultate de cercetare, ipoteze, date, reprezentări (vizuale, auditive, obiectuale), formule, algoritmi, demonstrații, secvențe de program etc. *ale altor autori* ca fiind ale sale proprii
- însușirea contribuțiilor intelectuale (traduceri, sistematizări etc.) ale altor autori și prezentarea lor publică fără menționarea explicită a surselor acestor contribuții, *în situații în care normele academice în vigoare impun precizarea surselor*

În unele situații, integritatea academică este afectată chiar dacă nu sunt lezate anumite drepturi de autor bine determinate și bine protejate – așa cum se poate întâmpla în cazul reproducerii unor materiale pentru care drepturile de autor nu au fost revendicate sau nu au fost rezervate, ori în cazul în care autorii au renunțat deliberat la orice drepturi de proprietate. Chiar și în asemenea situații, normele academice impun celui care reproduce materialele să precizeze explicit cui aparține paternitatea acestora (sau, cel puțin, să precizeze că aceasta nu îi aparține lui personal), astfel încât să fie evitată orice confuzie și orice atribuire nelegitimă a paternității și a creativității.

În toate cazurile, lezarea proprietății intelectuale sau a integrității academice înseamnă că o prestație intelectuală (text scris sau vorbit, material audio sau video etc.) produce o confuzie (sau un fals) cu privire la proprietatea intelectuală, confuzie ce persistă și după parcurgerea întregii prestații (a întregului text sau material) astfel că cititorii, auditorii sau spectatorii nu pot, în final, atribui corect paternitatea operei. *În cazurile în care nu persistă o confuzie de acest fel, reproducerea neatribuită a contribuțiilor altor autori nu este, în genere, considerată culpabilă.*

De aceea, nu se consideră reprobabilă citarea neatribuită a unor contribuții intrate în sfera culturii generale sau a cunoașterii comune, a căror paternitate, fiind larg cunoscută, nu poate crea confuzie sau o arogare frauduloasă de merite. De exemplu, în România nu se va considera culpabilă citarea neatribuită a unor arhicunoscute expresii sau fraze literare («Ce e val, ca valul trece» - Eminescu), *chiar dacă persoana care citează nu menționează sursa.*

De asemenea, dacă persoana care citează (fără a atribui corespunzător) specifică explicit faptul că citatul aparține altcuiva, precizând astfel că nu își arogă în nici un fel paternitatea sa (pe baza unor formulări ca: «se afirmă adesea că...», «s-a mai afirmat uneori și că...», «unii autori au susținut că...»), ea nu poate fi acuzată de folosire frauduloasă a surselor

sau de încălcarea drepturilor de autor – dar, în funcție de context, i se poate reproșa imprecizia, lipsa de acuratețe, neglijența etc. Abuzul de citate neatribuite este inacceptabil și blamabil profesional.

Caracterul textului în care apare problema atribuirii este de asemenea relevant pentru concluziile privind prezența sau absența unei culpe și gravitatea ei. Deși obligația atribuirii precise a paternității rămîne mereu valabilă, în manuale, tratate cu caracter didactic și alte materiale destinate pregătirii de specialitate există presupuziția tacită că autorii transmit, cel puțin în parte, stocul de rezultate intelectuale deja acumulate în țară sau în lume; ca atare, în aceste cazuri există o mai mare libertate de a cita sau reproduce rezultatele altor autori, de a le lista sau sintetiza etc., cu precizarea surselor folosite, conform practicilor uzuale. Scopurile specifice prestațiilor didactice fac ca reproducerea rezultatelor obținute de alți autori nu numai să nu fie automat culpabilă, dar să fie chiar încurajată (între anumite limite). Dar rămîne și aici valabilă obligația profesională ca materialele didactice să conțină și un aport personal, distanțîndu-se astfel de simpla compilație a rezultatelor altor autori.

De asemenea, din rațiuni de ordin pedagogic, această literatură are norme și practici specifice cu privire la citare, atribuire, etc. Deosebite de cele obișnuite sunt normele sau practicile respective și în cazul prestațiilor didactice orale (cursuri vorbite, seminarii, expuneri etc.), în care nu se folosesc ghilimelele, notele de subsol și toate celelalte mijloace ce ușurează atribuirea exactă în scris. Drept urmare, nu orice reproducere orală (neatribuită precis) a unor idei sau rezultate aparținînd altor autori încalcă proprietatea intelectuală. Cu toate acestea, fiecare cadru didactic are obligația de a evita orice confuzie între rezultatele altor autori și aportul său personal, de a nu crea auditoriului impresia falsă că i se comunică idei absolut originale, cînd, de fapt, ceea ce se transmite este doar o reproducere de rezultate ale altor autori. În general, cadrele didactice au datoria de a face specificarea de principiu că fac apel la, și/sau reproduc, contribuții ale altor autori, chiar dacă, date fiind condițiile specifice procesului didactic, ele nu pot atribui foarte precis fiecare enunț citat sau reprodus unui anumit autor. În toate situațiile de acest tip, esențial este să nu existe nici neglijență (omisiune accidentală culpabilă a atribuirii), nici intenția de a mistifica (de a-și aroga paternitatea unor contribuții străine) – chiar dacă atribuirea precisă nu este posibilă în absolut toate cazurile și pentru toate unitățile de discurs.

Într-o lucrare care se prezintă drept *cercetare științifică originală* folosirea neatribuită a unor rezultate ale altor autori este cu mult mai gravă decît într-un manual sau material

didactic care nu are pretenții de originalitate, ci doar obiective informative. Aceasta nu înseamnă însă că, într-un manual sau material didactic, obligația atribuirii exacte a rezultatelor este anulată, ci doar că ea are particularități ce trebuie avute în vedere.

Trebuie, de asemenea, precizat că *existența unor contribuții originale într-o anumită operă sau lucrare nu absolvă de răspundere morală și profesională pe autorul acesteia*, dacă, pe lângă aceste contribuții, el a inclus în lucrare și anumite fragmente (neatribuite corespunzător) a căror prezență constituie o încălcare a proprietății intelectuale.

O problemă delicată este cea a autocitării sau autoreproducerii contribuțiilor intelectuale. Nu orice reproducere a unui text propriu, într-o altă lucrare sau într-un alt context, este culpabilă. Normele academice permit diverse forme de autoreproducere a contribuțiilor scrise sau vorbite: reluarea într-o carte a unui text sau fragment de text propriu apărut anterior în periodice, reluarea într-o publicație de mai mare tiraj a unei contribuții personale apărute deja într-o publicație de mică circulație (revistă de specialitate, acte ale unui congres etc.), reluarea într-un manual sau material didactic a unei contribuții proprii publicate anterior într-o lucrare de cercetare, republicarea aceluiași text personal într-o altă limbă și alte autoreproduceri similare nu sunt, în genere, considerate culpabile. În toate cazurile (inclusiv în acela al unor lucrări elaborate de studenți), autorul are însă datoria morală de a preveni explicit cititorul că reia un text sau material deja publicat (în cazul lucrărilor studențești: material deja prezentat), precizând unde anume a apărut acesta inițial (respectiv, la ce curs sau seminar a fost deja prezentat).

În cazurile în care cineva face abuz de autocitare, publicând și republicând în mod repetat, fără motive întemeiate, aceeași contribuție proprie, în încercarea de a crea o falsă impresie de prolificitate intelectuală, atunci autocitarea devine culpabilă din punctul de vedere al normelor de integritate academică. Deosebit de gravă este tentativă de fraudă intelectuală constând în autoreproduceri de contribuții proprii menite să asigure beneficii nemeritate (promovarea pe un post superior, câștigarea unui concurs sau a unor distincții etc.) Universitatea din București nu va tolera asemenea practici, ce produc confuzii și false reputații de creativitate, sancționându-le ca încălcări grave ale obligațiilor profesionale.

Nici studenții nu au libertatea de a-și reproduce propriile lucrări în vederea obținerii de calificative diferite, la materii sau la probe diferite. În măsura în care aceasta înseamnă a

obține credite *diferite* cu aceeași prestație universitară, fapta îmbracă forma unei fraude și ea va fi sancționată conform regulamentelor în vigoare.

Problema publicității

Universitatea din București respectă și cultivă atât principiul transparenței, cât și dreptul la informare. Dar nu poate fi acceptată înclinația unor persoane de exploatare mediatică a activității universitare în scopuri extraacademice, și nici rezolvarea unor probleme de integritate academică prin ignorarea universității și apel direct la marele public.

Scopul principal fiind asigurarea integrității academice, problemele legate de respectarea proprietății intelectuale trebuie ridicate și rezolvate în primul rând în interiorul comunității academice. Ca atare, deontologia profesiei cere ca membrii comunității academice care doresc să semnaleze încălcări ale proprietății intelectuale să se adreseze în primul rând colectivelor și forurilor instituției, colegilor, iar nu să scurtcircuiteze traseele specializate de rezolvare a problemelor academice prin luări de poziție mass media – ceea ce ar sugera că universitatea este incapabilă să se ocupe ea însăși de chestiunea integrității academice și că numai scandalul public poate rezolva situația. Nu este corect, din punctul de vedere al deontologiei universitare, ca un reproș academic adresat de un coleg altui coleg să fie formulat public în mass media înainte de a fi expus în interiorul instituției, fiind astfel ocolit însuși mediul academic în care lucrează cei implicați. Spațiul academic este, de fapt, mediul optim pentru evaluarea și sancționarea încălcărilor proprietății intelectuale. Nu numai loialitatea față de instituție, ci și respectul față de profesionalism cere ca problemele academice să nu fie speculate mediatic sau lansate public fără temeuri serioase, ci să fie în primul rând supuse judecății comunității de specialiști și conducerii colectivului sau instituției.

Există o responsabilitate morală nu numai a celor care încalcă drepturile de autor, ci și a tuturor celor ce constată, anunță sau discută public abateri presupuse sau reale de la normele de integritate academică. Colportarea de presupuneri nefondate, lipsite de dovezi precise, cu privire la asemenea abateri este culpabilă. Universitatea din București nu va tolera atitudini necolegiale, neprofesionale și neacademice în această sferă. Orice acuzație gratuită, adusă cu rea credință, orice colportare de zvonuri nejustificate este de natură să lezeze demnitatea

academică și să dăuneze vieții universitare - se vor lua, deci, toate măsurile corespunzătoare pentru a descuraja asemenea derapaje morale.

La baza constatării și discutării unor posibile încălcări ale drepturilor de autor trebuie să stea *principiul bunei credințe* și cel al *transparenței*. Inițiatorii acestor constatări și discuții trebuie să urmărească exclusiv scopul protejării integrității academice, și nu scopuri personale egoiste sau interese inavuabile. Rezultatul inițiativelor respective trebuie să fie clarificarea faptelor și restabilirea drepturilor de proprietate, nu crearea unei atmosfere generale de suspiciune care să se mențină în jurul unor persoane fără lămurirea acuzațiilor aduse lor. Drept urmare, anunțarea constatării unor lezări aduse proprietății intelectuale trebuie făcută *neîntârziat* și *explicit*, cu toate precizările relevante (privind autorul sau autorii, lucrările și pasajele implicate, fragmentele relevante etc.) și cu furnizarea dovezilor necesare. Acuzațiile voalate și vagi, insinuările, sugestiile imprecise și necontrolabile etc., menite să creeze o atmosferă de suspiciune fără însă a permite clarificarea lucrurilor, contravin deontologiei universitare și nu vor fi tolerate.

Politica Universității din București față de încălcarea proprietății intelectuale

Diferite tipuri de lezări aduse drepturilor de autor vor fi tratate diferit, dar în toate cazurile se va urmări: restabilirea paternității contribuțiilor, a drepturilor de autor, clarificarea faptelor și a caracterului lor, evaluarea exactă a erorilor sau culpelor, sancționarea (acolo unde este cazul) proporțională cu gravitatea faptei, luarea de măsuri pentru remediere, prevenirea repetării conduitelor blamate, cultivarea integrității academice și educarea studenților în spiritul acesteia.

Încălcarea involuntară a proprietății intelectuale

Ignorarea regulilor de folosire adecvată a surselor, lipsa de experiență, neglijența sau superficialitatea pot conduce la încălcarea nepremeditată a proprietății și a drepturilor de autor. De asemenea, deficiențe de procesare a textelor sau a înregistrărilor audio-video (apărute în procesul redactării executate de autor sau de o editură, în cursul montajului etc.) pot conduce la omisiuni sau erori de atribuire adecvată a paternității. Absența unei intenții de însușire frauduloasă a contribuțiilor și meritelor altor autori elimină culpa morală a celor

implicați și diminuează (proporțional) sancțiunea instituțională cuvenită, dar ea nu exonerează de orice răspundere, nu anulează caracterul regretabil al faptei și nu justifică ignorarea ei. Uneori, nu este vorba de fraude intelectuale, ci de erori sau omisiuni. Dar chiar dacă faptul blamabil este involuntar, trebuie asigurat ca el să nu fie facilitat de lipsa de profesionalism, neseriozitatea sau lipsa scrupulozității academice necesare. Erorile accidentale astfel apărute, chiar dacă nu reprezintă o culpă comparabilă cu însușirea frauduloasă a ideilor sau rezultatelor altor autori, vor fi totuși examinate și tratate adecvat de forurile universitare abilitate să controleze și asigure calitatea academică (colectivul de cercetare, catedra, consiliul facultății sau cel științific, comisia de examen etc). În cazul repetării lor, se pot impune chiar sancțiuni instituționale drastice, justificate de refuzul sistematic de a respecta deontologia profesională și cerințele implicate de existența drepturilor de autor. Cei implicați au datoria morală de a face tot ceea ce depinde de ei pentru remedierea erorii comise și restabilirea deplină a paternității.

Pentru prevenirea unor erori accidentale, UB va elabora o pagină web dedicată, pe situl Universității, în care vor fi precizate detaliat condițiile de bună practică relevante – ceea ce s-ar putea numi un *cod de folosire corectă a surselor*. Pentru studenți, vor exista aici precizări specifice, inclusiv exemple de erori curente, clarificări ilustrate ale unor tipuri frecvente de încălcări ale proprietății intelectuale etc. Respectarea acestui cod este și va rămâne o obligație profesională pentru toți angajații Universității și membrii comunității academice, iar încălcările lui vor fi pasibile de sancțiuni corespunzătoare.

Încălcarea voluntară a drepturilor de proprietate

Încălcarea voluntară a drepturilor de autor necesită investigații mai atente și sancțiuni mai aspre decât erorile involuntare.

În cazul candidaților (la admitere sau ocuparea unor poziții universitare), dacă se constată apariția unor lezări aduse proprietății intelectuale comisiile de admitere, examen sau concurs vor constata faptele comise, le vor evalua și sancționa corespunzător. În mod normal, aceste lezări atrag excluderea celor vinovați din examen, colocviu sau concurs, iar în cazurile grave, pot atrage și sancțiuni suplimentare (mergând pînă la excludere, exmatriculare, sau demitere, pentru cei care sunt deja în universitate). Comisiile vor comunica neîntârziat forurilor de conducere academică (consilii ale facultății, consilii științifice, decanate, direcții

ale institutelor etc.) odată cu rezultatele concursului și eventualele fapte reprobabile petrecute. Forurile în cauză vor propune măsurile cuvenite, inclusiv de ordin punitiv, iar conducerea Universității va decide definitiv în legătură cu acestea. Chestiunile mai complicate pot necesita investigații suplimentare și un aviz din partea colegiului de etică, care vor fi solicitate acesteia, la nevoie, de către Rectorat.

Colegiul de etică nu are nici atribuții de «acuzator», nici atribuții de «judecător» și el nu dă sentințe sau sancțiuni în chestiuni de etică universitară. El este destinat în principal elaborării normelor de etică academică, dar, la cererea conducerii Universității, el poate analiza anumite situații și aviza asupra caracteristicilor lor, din punctul de vedere al normelor deja stabilite.

În cazul studenților, constatarea faptelor relevante va fi făcută de către cadrele didactice, care vor aprecia și măsurile ce se impun. Recidiva va fi sancționată cu toată severitatea.

În cazul angajaților Universității din București, cadre didactice, cercetători, personal auxiliar, investigarea faptelor se va face de către forurile de conducere respective (consilii ale facultăților, consilii științifice ale institutelor, conducerea departamentelor etc.), care vor propune sancțiunile cuvenite. Colegiul de etică a Universității din București poate evalua, la cererea acestora, posibila culpă morală implicată. Conducerea instituției va decide, pe baza acestor analize, asupra sancțiunilor necesare.

În cazul constatării unor încălcări ale proprietății intelectuale în publicațiile periodice ale Universității din București sau în volume apărute la editurile noastre, ori în alte publicații, aflate însă sub coordonarea științifică a unui membru al instituției noastre, conducătorii revistelor sau editurilor respective, membrii colegiilor de redacție, redactorii și coordonatorii științifici respectivi vor semnală neîntârziat cazurile respective și vor lua toate măsurile necesare pentru restabilirea paternității textelor în cauză, precum și pentru asigurarea reparațiilor morale necesare. Revistele vor publica în proximele numere texte de constatare a fraudelor intelectuale respective, condamându-le explicit și restabilind public drepturile de autor lezate. Editurile și coordonatorii științifici vor publica neîntârziat în revistele de specialitate texte similare, astfel ca proprietatea intelectuală să fie restituită public celor în

drept într-un interval de timp cât mai scurt. În toate cazurile, se vor dispune măsurile necesare pentru evitarea pe viitor a unor situații similare și se vor stabili precis responsabilitățile existente. Ascunderea unor asemenea episoade nedorite va fi considerată o culpă.